

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

SVETOVANJE, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE LASTNIKOV GOZDOV

Navodila za zaščito mladovja pred divjadjo Zaščita sadik in naravnega mladja gozdnega drevja s količenjem

1 Predstavitev zaščite s količenjem

Uporabnost

Zaščita s količki spada med posamične oblike zaščite sadik gozdnega drevja in naravno pomlajenih drevesc. Namenjena je predvsem obvarovanju sadik pred drgnjenjem z rogovjem in objedanjem v mladovjih, kjer je stopnja poškodovanosti zaradi rastlinojede divjadi manjša. Zaščita s količki v določenih primerih pomaga tudi ohraniti stabilnost sadik pred visoko snežno odejo. Primerna je zlasti za zaščito macesnovih sadik. Ni primerna za zaščito jelke in smreke, manj primerna je za zaščito javora in češnje. Zaščita se izvaja z dvema ali s tremi koli, zabiti okoli enega drevesca.

Opis primernih kolov

V gozdarstvu se uporabljajo koli iz odpornega kostanjevega, hrastovega, macesnovega in robinijevega (akacijevega) lesa, in sicer iz črnjave. Koli so debeli od 3 do 5 cm. Minimalna višina kola je 150 cm, optimalna je 180 cm. Najobstojnejši so cepljeni koli. Koli, izdelani iz smrekovih vej, so sprejemljivi le, če so na tanjšem koncu debeli vsaj 3 cm in z debelejšim ošpičenim koncem zabiti v zemljo.

Učinkovitost zaščite

Prednosti: količki ščitijo rastlino pred drgnjenjem z rogovjem in objedanjem ter lupljenjem lubja. Rastline se neovirano razvijajo, so dobro osvetljene in prezračene. Količke, ki so okolju prijazni, je možno izdelati tudi na samem delovišču, po uporabi pa leseni količki strohnijo. Zaščita je relativno poceni.

Slabosti: zaradi izdelave količkov je delo precej zamudno (norma: okoli 40 drevesc na delovni dan skupaj z izdelavo kolov; 70-120 drevesc na delovni dan brez izdelave kolov). Potrebno je tekoče in večletno vzdrževanje količkov. Potrebna je obžetev in odstranjevanje vzpenjavk. Pri večjih gostotah populacij rastlinojede divjadi je ta vrsta zaščite manj učinkovita oz. neučinkovita, zlasti za zaščito pred objedanjem.

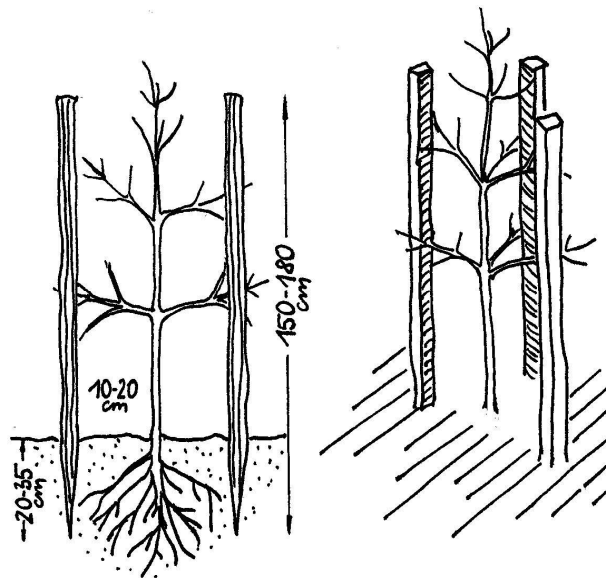
Nepravilna postavitvev količkov: lahko ovira sam razvoj rastline. Preveč oddaljeni količki od rastline, prenizki ali majavi količki ne zagotavljajo dovolj velike zaščite pred divjadjo.

Z dobro postavitvijo že v začetku se lahko izognemo pogostejšemu vzdrževanju.

2 Navodila za postavitvev in vzdrževanje zaščite s količenjem

Postavitvev

- Sadika je najbolje zaščiten s tremi, stabilno zabiti količki (minimalno sta potrebna dva priostrena količka).
- Razdalja količka do debelca sadike naj bo čim bolj prilagojena sami sadiki, giblje naj se v razponu od 10 do 20 cm, odvisno od razvejanosti sadike. Da nudi količek sadiki trdno in zanesljivo oporo, mora biti zabiti v tla vsaj 20 do 35 cm globoko.
- Pri macesnu in v predelih, kjer težak sneg pogosto lomi sadike, se 3 količke zabije pod kotom, da tvorijo nad sadiko delno streho. Količke je nujno tik pod vrhom privezati.
- Priporočljivo je privezovanje sadik (v obliki osmice) na količke. Na sredini privezana sadika ima tako dodatno oporo in bolj ravno rast. Za vezanje se uporabljajo naravni materiali (vrvica, rafija, trakovi iz blaga...).

Vzdrževanje

- Spomladi je treba poleg sadik pregledati tudi vse količke. Tiste nagnjene ali majave je treba poravnati in jih ponovno zabiti v tla. Prelomljene količke je treba zamenjati z novimi in jih na novo privezati.
- Posajeno sadiko je treba varovati in negovati vse do takrat, ko sadika ni več ogrožena zaradi rastlinojede divjadi. Lesene količke se ponavadi ne odstranjuje. V gozdu se jih enostavno pusti strohniti.